

Lausunto maanteiden toiminnallisen luokituksen päivitystä koskevasta arviomuistiosta

Maakuntahallitus 09.05.2022 § 60
118/15.01.02/2022

Liikenne- viestintäministeriö pyytää 13.5.2022 mennessä lausuntoja arviomuistiosta, joka käsittelee maanteiden toiminnallisen luokituksen päivitystä. Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) yhtenä toimenpiteenä on maanteiden toiminnallisen luokituksen päivittäminen vastaamaan nykytarpeita ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteita vuoden 2022 loppuun mennessä. Tarkoitus on päivittää luokitus siten, että maanteiden toiminnalliset luokat on määritelty valtakunnallisesti yhtenäisin perustein.

Toiminnallisessa luokituksessa valtion omistamat maantiet jaetaan valta-, kanta-, seutu- ja yhdysteihin. Tästä maanteiden luokituksesta säädetään laissa liikennejärjestelmästä ja maanteista. Lainkohdan mukaan valtatiet palvelevat valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä. Kantatiet täydentävät valtatieverkkoa ja palvelevat maakuntien liikennettä. Seututiet palvelevat seutukuntien liikennettä ja liittävät näitä valta- ja kantateihin. Muut maantiet ovat yhdysteitä.

Maanteiden toiminnallinen luokitus vaikuttaa yhtenä tekijänä matkojen ja kuljetusten palvelutasoon maanteilla. Määritelty palvelutaso puolestaan vaikuttaa maanteiden kehittämis- ja parantamistarpeisiin ja kunnossapitoon. Tien toiminnallinen luokka on myös yksi maanteiden suunnittelussa huomioitava tekijä ja toiminnallinen luokka vaikuttaa erilaisiin suunnitteluarvoihin. Toiminnallisen luokan sisällä suunnittelun ohjearvoihin vaikuttavat liikennemäärät.

Toiminnallisella luokittelulla ei ole välittömiä oikeudellisia vaikutuksia eikä se vaikuta suoraan tienpidon rahoitustarpeisiin, mutta se huomioidaan esimerkiksi maankäytön suunnittelussa ja liittyviä koskevissa ratkaisuissa.

Nykyisin maanteiden luokittelusta valta-, kanta-, seutu- ja yhdysteihin säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Käytössä oleva maanteiden luokittelu perustuu 1990-luvulla tehtyihin päätöksiin. Arviomuistiossa esitetään, että jatkossa maanteiden toiminnallisesta luokituksesta päätettäisiin tiesuunnitelmassa ja että nyt käytössä oleva luokitus päivitetäisiin. Yhtenäisen valtakunnallisen luokittelun laatiminen edellyttää päivitystarpeiden selvittämistä ja tilannekuvan kokoamista. Taustaselvitystä ehdotetaan tehtäväksi yhteistyössä alueellisen liikennejärjestelmätyön toimijoiden kanssa.

Valmistelija

Asian on valmistellut suunnittelupäällikkö Jaana Martikainen, puh. 044 371 9467.

Esittelijä

Maakuntajohtaja Niina Pautola-Mol

Päätösehdotus

Maakuntahallitus päättää antaa seuraavan sisältöisen lausunnon:

"1. Olisiko tiesuunnitelma asianmukainen tapa päättää maantien toiminnallisesta luokasta?

Tiesuunnitelmassa tulevat tarkasteltavaksi monet toiminnallisen luokituksen arvioinnin kannalta tarpeelliset seikat, joten toiminnallisen luokan määrittely sopisi osaksi tiesuunnitelmaa. Toiminnallisen luokan määrittelyssä on oleellista tunnistaa maantien verkollinen asema, joka on tarkasteltu maankäytön suunnittelussa kuten esimerkiksi maakuntakaavassa. Liikennejärjestelmää ja maanteitä koskevan lain mukaan tien suunnittelua koskevien asiakirjojen eli yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa maantien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Tämä ohjaa huomioimaan maankäytön suunnitelmat tiesuunnittelun yhteydessä. Tässä yhteydessä on syytä korostaa, että maakuntakaava on alueiden käyttöä koskeva oikeusvaikutteinen asiakirja, toisin kuin alueellinen liikennejärjestelmäsuunnitelma.

Tiesuunnitelma voi koskea hyvin eri mittaisia tiesosuuksia. Jos tiesuunnitelmalla päätetään myös toiminnallisen luokan muutoksista, tulisi luokan muutoksen koskea kokonaista yhteysväliä. Luokitusta koskevan päätöksen tekeminen tiesuunnitelmassa ei saa johtaa siihen, että maantien toiminnallinen luokka muuttuu lyhyt tieosuus kerrallaan toiseksi.

2. Mitä mieltä olette esitetystä suunnitelmasta toiminnallisen luokituksen päivityksen toteuttamiseksi?

Liikenne 12 -suunnitelmassa on asetettu työlle tiukka aikataulu (päivitys valmiina vuoden 2022 loppuun mennessä) ja on hyvä, että tämä haaste on arviomuistiossa tunnistettu. Työ voi kyllä käynnistyä vuoden 2022 aikana, mutta toiminnallisen luokittelun päivittämistä kokonaan tämän vuoden aikana tulee pitää erittäin epätodennäköisenä.

Päivitystarpeiden selvittämisessä on tarpeen tehdä yhteistyössä muistiossa tunnistetun alueellisen liikennejärjestelmätyön kanssa. ELY-keskuksilla on myös Päijät-Hämeen näkökulmasta keskeinen rooli selvityksessä. Odotamme, että valtio osallistuu merkittävällä osuudella valtakunnallisista tarpeista nousseen työn toteutukseen ja kantaa päävastuun työn rahoituksesta.

Alueellisena esimerkkinä päivitystarpeista on Päijät-Hämeen lainvoimaisessa maakuntakaavassa tunnistettu kaksi toiminnallisen luokan muutostarvetta: kantatien 54 muuttaminen valtatieksi ja seututien 167 muuttaminen kantatieksi. Molemmat tieyhteydet ylittävät maakuntarajan, ensin mainittu Kanta-Hämeeseen ja toinen Uudellemaalle. Luokituksen

päivitystyössä tarvitaankin yhteistyötä yli maakuntarajojen ja pitäisimme hyvänä, että toiminnallista verkkoa ja erityisesti luokitukseen liittyviä muutostarpeita tarkasteltaisiin myös suuraluetasolla, kuten Etelä-Suomen maakuntaliittojen kanssa. Laaja-alaisessa alueellisessa yhteistyössä tehty päivitystarpeiden selvittäminen antaa hyvät eväät päivittää maanteiden toiminnallinen luokitus. "

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.